

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

17 юни 1997 година*

„Свобода на установяване - Свободно предоставяне на услуги - Домове за стари хора - Дейност с нестопанска цел”

По дело C-70/95

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора ЕО, от Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Италия) по висящото производство пред този съд между

Sodemare SA,

Anni Azzurri Holding SpA,

Anni Azzurri Rezzato Srl,

присъствието на **Fédération des Maisons de Repos Privées de Belgique (Femarbel) ASBL,**

и

Regione Lombardia,

преюдициално запитване относно тълкуването на член 3, буква ж) и членове 5; 52; 58; 59; 85; 86; 90 и 190 от Договора ЕО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н G.C. Rodríguez Iglesias, председател, г-н G.F. Mancini, г-н J.C. Moitinho de Almeida и г-н L. Sevón, председатели на състав, г-н C.N. Kakouris, г-н P.J.G. Картеун (докладчик), г-н C. Gulmann, г-н P. Jann, г-н H. Ragnemalm, г-н M. Wathelet и г-н R. Schintgen, съдии,

генерален адвокат: г-н N. Fennelly,

секретар: г-жа L. Hewlett, администратор

като взе в предвид писмените становища, представени:

-за Sodemare SA, Anni Azzurri Holding SpA и Anni Azzurri Rezzato Srl, от адв. G. Conte, G. Giacomini, от адвокатска колегия Генуа, и г-н G. Tanzella, от адвокатска колегия Милано,

-за Fédération des Maisons de Repos Privées de Belgique (Femarbel) ASBL, от адв. V. Tavormina, от адвокатска колегия Милано,

* Език на производството: италиански.

-за италианското правителство, от професор U. Leanza, началник на правната служба на Министерството на външните работи, в качеството на представител, подпомаган от г-н D. Del Gaizo, Avvocato dello Stato,

- за нидерландското правителство, от г-н J.G. Lammers, и.д. правен съветник в качеството на представител,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н E. Traversa, от нейната правна служба, в качеството на представител,

като взе в предвид доклада от съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на Sodemare SA, Anni Azzurri Holding SpA и Anni Azzurri Rezzato Srl, от италианското правителство и Комисията по време на изслушването на 4 декември 1996 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 6 февруари 1997 г.,

постанови настоящото

.

Решение

1. С Определение от 2 март 1995 г., получено в секретариата на Съда на следващия 10 март, Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Административният съд за Регион Ломбардия) е отнесъл до Съда на ЕО за преюдициално решение по член 177 пет въпроса относно тълкуването на член 3, буква ж) и членове 5; 52; 58; 59; 85; 86; 90 и 190 от Договора ЕО.

2. Тези въпроси са били повдигнати в хода на производството, заведено между люксембургското дружество Sodemare SA (по-нататък „Sodemare“) и две италиански дружества, Anni Azzurri Holding SpA и Anni Azzurri Rezzato Srl, за отмяна, първо, на член 18, параграф 3, буква а) от Legge Regionale Lombardia (Регионалният закон на Ломбардия) № 39 от 11 април 1980 г. относно организацията и функционирането на местните медико-социални центрове (Bollettino Ufficiale della Regione Lombardia № 15 от 11 април 1980 г., трета притурка, по-нататък „Законът от 1980 г.“), второ, Заповед № 2157 от 3 декември 1993 г. на Regione Lombardia (Регион Ломбардия), с която се отхвърля тяхното искане за одобряването им за встъпване в договорни отношения, по силата на които на тях да им бъдат възстановени разходите за предоставяне на социално-осигурителни услуги с медицински характер, и, на последно място, на Становище № 41 от 7 септември 1993 г., издадено от местния център за медико-социални грижи. Fédération des Maisons de Repos Privées de Belgique е встъпила в делото в подкрепа на тези три дружества.

3. Италианското Постановление от 8 август 1985 г. (GURI № 191 от 14 август 1985 г., стр. 5727) за определяне на насоки и координационни мерки за

автономните региони и провинции относно дейности с медицински характер, свързани със социалното подпомагане, въвежда разграничение между пряко социално подпомагане и социално подпомагане с медицински характер. Първото включва по-специално настаняване в болница в защитено извън болнично жилище, в което се предоставят, дори и с временен характер, семейни грижи. Социалното подпомагане с медицински характер, от друга страна, пряко и основно е предназначено да защитава здравето на гражданите чрез предотвратяване, грижи и физиотерапия и психологическа терапия.

4. Съгласно член 6 от това постановление, понятието за социално подпомагане с медицински характер може да бъде приложено по-специално към настаняване в защитени жилища, които се използват предимно или единствено за обгрижване на стари и болни хора, за които не могат да бъдат полагани грижи в домашни условия. Когато медицинските грижи не могат да бъдат разграничени от социалните услуги, регионалните власти могат, в зависимост от наличните финансови средства във Fondo Sanitario Nazionale (Националния здравен фонд) да сключат договори с публични субекти, а при тяхно отсъствие - с частни субекти.

5. Legge Regionale Lombardia № 1 от 7 януари 1986 г. относно реорганизацията и планирането на социалните услуги (Bollettino Ufficiale della Regione Lombardia № 2 от 8 януари 1986 г., първа притурка, по-нататък „Законът от 1986 г.“) регламентира системата от социални услуги в Регион Ломбардия. Съгласно този закон, управлението на системата е поверено на заведения, които са на пряко подчинение на общините и на органите, отговарящи за местните услуги, както и на тези, които действат от името на други публични органи, които са в договорни отношения по смисъла на Закона от 1980 г. Подобно на това, частните оператори, които управляват заведенията, които отговарят на изискванията на член 18, параграф 3 от Закона от 1980 г., участват в управлението на системата за социално подпомагане.

6. Законът от 1980 г. регулира сключването в Ломбардия на договорни отношения с органите, които управляват Unità Socio-Sanitarie Locali (местните медико-социални центрове, по-нататък „USSL“) за предоставянето на социални услуги, включително услуги с медицински характер. Член 18, параграф 2 от Закона от 1980 г. предвижда, че частните оператори, които желаят да участват в планирането и организирането на услугите на USSL, трябва да кандидатстват и да получат от регионалните власти удостоверение за това, че те са подходящи за сключване на договорни отношения с органите, които управляват USSL.

7. Съгласно член 18, параграф 3 от Закона от 1980 г., за да бъде въпросният субект подходящ, условието е той да бъде с нестопанска цел.

8. Съгласно член 18, параграф 5 от Закона от 1980 г., притежанието на удостоверение, че субектът е подходящ, дава право на притежателя да сключва договори с USSL. Член 18, параграф 10 предвижда, че договорите регулират финансовите отношения между съответния договарящ публичен орган и частния оператор, както и предвижда форма на финансова компенсация за всяка услуга на основата на предварително определени тарифи в граници, определени

с регионалните планове за социално подпомагане, по силата на които, във всеки случай, подлежат действителните разходи.

9. В допълнение към това, член 50 от Закона от 1986 г. подчинява управлението на домове за стари хора, които отчасти или напълно не са в състояние да живеят независимо, на условие за издаване на разрешение за извършване на дейността, издадено от властите на провинцията, в която е разположен домът.

10. Според представените пред Съда документи, регионалният план за социално подпомагане, който е бил в сила по време на събитията, одобрен от Регионалния съвет на Ломбардия, налага по отношение на домовете за стари хора, на които е било разрешено да влизат в договорни отношения, по-строги изисквания по отношение на персонала, отколкото изискванията към домовете, които не са в договорни отношения. Регионалните власти финансират разходите на социалните услуги с медицински характер, предоставяни в домовете, сключили договор до определен таван за компенсиране на ден за всеки обитател, който не е в състояние да живее независимо, без оглед на нуждите на обитателите.

11. Sodemare е създадо капиталово дружество, регистрирано по италианското право, с дружество Anni Azzurri Holding SpA. Това дружество, което Sodemare контролира изцяло, притежава целия капитал на различни дружества, управляващи домове за стари хора, включително дружеството Residenze Anni Azzurri Rezzato Srl.

12. На 3 декември 1992 г., на последното дружество е било разрешено да управлява дом за стари хора с постановление на председателя на Провинция Бреша по силата на член 50 от Закона от 1986 г. На 29 април 1993 г., то е кандидатствало пред Регионалния съвет на Ломбардия за одобряване за встъпване в договорни отношения с USSL, което би му позволило да му бъдат възстановени разходите за услуги с медицински характер, което то е било задължено да предоставя на старите обитатели, които не са в състояние да живеят независимо.

13. Със Заповед № 2157 от 3 декември 1993 г., Регион Ломбардия е отхвърлил искането за одобряване за встъпване в договори отношения на основата на отрицателното становище на USSL, на основание на това, че не е изпълнено изискването, наложено с член 18, параграф 3, буква а) от Закона от 1980 г., за това, че субектът трябва да е с нестопанска цел.

14. Националният съд е установил, че ищците по главното дело, макар и да са функционирали и да са били платежоспособни, не са използвали напълно своя капацитет, тъй като броят на леглата, заети от стари хора, е бил значително по-нисък от наличните в техните домове места.

15. Той също така е констатирал, че въпросният член има за последица това, че предоставянето на социални услуги с медицински характер е запазено само за дружества с нестопанска цел. В резултат от запазването на публичното финансиране за такива дружества, ползвателите на услугите, предоставяни от търговски дружества, носят финансова тежест, на която те не биха били

подложени, ако те бяха потърсили същата услуга от дружество с нестопанска цел.

16. При тези обстоятелства, Tribunale Amministrativo Regionale е решил да спре производството до постановяване на преюдициално решение от страна на Съда на ЕО по следните въпроси:

„1. По силата на член 190 от Договора ЕИО, трябва ли национална разпоредба, която, макар и да разглежда въпрос, попадащ в „приложното поле” на договорите на Общността, независимо от това не съдържа никакво изложение на мотивите, на които то се основава, като противоречаща на правото на Общността, като в резултат на това такава разпоредба, която не е мотивирана, не може да бъде приложена от националния съд: като този резултат да бъде ограничен до случаи, какъвто изглежда е настоящият случай, когато националната разпоредба създава двусмислено положение, тъй като тя създава състояние на несигурност за въпросните лица по отношение на наличните възможности да се позовават на правото на Общността?

(Такива случаи са тези, при които държавата-членка има „задължение” (което, според Италианския конституционен съд, е „точно задължение”: вж. Решение на Конституционния съд (4 юли), 11 юли 1989 г., № 389, точка 4, последната алинея от мотивите на решението) да отстрани от правния си ред разпоредбите, които са несъвместими с правото на Общността: решение на Съда на ЕО по дело 104/86, Recueil, стр. 1799. Това задължение е упоменато „няколкократно” от Съда.).

2. Дали национална разпоредба, която (без да излага мотивите) запазва за „дружествата” с нестопанска цел предоставянето на цяла категория услуги, които са важни, *inter alia*, от финансова гледна точка, в нарушение на член 58 от Договора за ЕИО, доколкото с този член се прави ясно разграничение между „търговски дружества” и „дружества с нестопанска цел”?

3. Дали членове 52, 58 и 59 от Договора забраняват национално законодателство, което възпрепятства извършването на стопанска дейност чрез налагане на предприятие, установено в конкретна държава-членка, което желае да се установи в друга държава-членка по смисъла на договора, на алтернативата, или да извършва тази дейност на нестопанска основа, като в този случай то трябва да приеме една от изрично посочените в закона форми, които обаче не съвпадат с тези, които улесняват установяването, или ако то възнамерява да извършва дейността на стопанска основа, да приеме бремето на услугите, които следва да бъдат предоставяни за сметка на медицинска услуга?

4. Дали член 59 от Договора забранява национално законодателство, което по силата на процедура, предвидена в националното законодателство, насочва ползватели на социални услуги, които по силата на посоченото национално законодателство имат право да избират доставчика на услугите, предназначени за тях, само към предприятия, на които, изключително с оглед на тяхната правна структура, държавата възстановява разходите на здравните услуги, които всички предприятия, получили разрешение за извършване на дейността, са длъжни да предоставят, като по такъв начин, първо, насочват търсенето на

услуги към конкретни доставчици и, второ, лишават ползвателя от действителна свобода на избора?

5. Дали член 3, буква ж) и членове 5, 85 и 86, евентуално във връзка с член 90 от Договора, забраняват въпросното законодателство, което съгласно механизма, предвиден в националното законодателство,

а) позволява само на дружества с конкретна правна структура да предоставят, без разходите да бъдат поемани от предприятието, услуги, които са спомагателни на услугите, които то предоставя срещу заплащане;

б) им позволява да се представят на пазара като категория предприятия, които с оглед на подобни количествени и качествени характеристики, се представят на ползвателите като до голяма степен единна организация;

в) позволява насочване на търсенето на социални услуги, предназначени за стари хора, към предприятията по буква б);

г) позволява налагането на предприятията на задължение за предоставяне, за своя собствена сметка, на услуги, спомагателни на тези, които те предоставят срещу заплащане;

д) води до договорености, чието действие е да налага на неучастващи предприятия задължението за предоставяне за собствена сметка на услуги, които са спомагателни на предоставяната услуга, като по такъв начин разходите за тях се прехвърлят на потребителите;

е) създава по такъв начин необходимост от прехвърляне на потребителите на икономическата тежест от такива услуги, които са безплатни за потребителите, когато те използват услугите на предприятия, участващи в договореностите?”.

По първия въпрос

17. От определението за отнасяне е видно, че първият въпрос е свързан със задължението за излагане на мотивите на национални норми с общ обхват, които като разглежданите по главното дело, забраняват търговски дружества да участват в системата за социално подпомагане чрез сключване на договори, които биха им позволили възстановяване от публичните власти на разходите за предоставяне на социални услуги с медицински характер.

18. По такъв начин националният съд основно иска да установи, дали правото на Общността, и по-специално член 190 от Договора, определя условия относно мотивирането на национални норми с общ характер, които попадат в приложното поле на правото на Общността, когато такива норми водят до състояние на несигурност за лицата, към които те се прилагат, по отношение на възможностите, които съществуват пред тях по силата на правото на Общността.

19. Задължението за излагане на мотиви, предвидено в член 190 от Договора се отнася само до актове на институциите. Вярно е, че правото на Общността

налага задължение за излагане на мотивите на национални решения, засягащи упражняване на основно право, предоставено на лицата по силата на Договора (вж., по-специално Решение от 15 октомври 1987 г., *UNESTEF/Heylens* и други, по дело 222/86, *Recueil*, стр. 4097, точки 14 - 17). Независимо от това, с оглед на целта си, такова задължение се отнася само до индивидуални решения, които засягат неблагоприятно лицата и срещу които тези лица трябва да разполагат с някакви правни средства за защита, а не до национални мерки с общ обхват.

20. Следователно отговорът на първия въпрос следва да бъде, че правото на Общността, и по-специално член 190 от Договора, не определя условия относно излагането на мотиви на национални норми с общ обхват, които попадат в приложното поле на правото на Общността.

По втория, третия, четвъртия и петия въпрос

21. С тези въпроси националният съд по същество иска да установи, дали член 3, буква ж) и членове 5, 52, 58, 59, 85, 86 и 90 от Договора забраняват на държава-членка да разрешава само на частни оператори с нестопанска цел да участват в управлението на системата за социално подпомагане чрез сключване на договори, които им позволяват възстановяване от публичните власти на разходите по предоставяне на социални услуги с медицински характер.

22. Тъй като участието на частни оператори в управлението на системата за социално подпомагане чрез такива договори е подчинено на условието, тези оператори да бъдат с нестопанска цел, необходимо е това условие (по-нататък „условието за нестопанска цел“) да бъде разгледано във връзка с разпоредбите на Договора, посочени от националния съд.

Членове 52 и 58 от Договора (втори и трети въпроси)

23. Вторият и третият въпроси се отнасят до положението на търговско дружество, установено в Люксембург, което е създадо едно или повече търговски дружества в Италия с цел управление на домове за стари хора в тази страна.

24. Тъй като люксембургското дружество участва на стабилна и продължителна основа в икономическия живот на Италия, това положение попада в обхвата на разпоредбите на главата на договора относно свободата на установяване, а именно: членове 52 -58, а не в обхвата на разпоредбите на главата относно предоставяне на услуги (в този смисъл, вж. Решение от 21 юни 1974 г., *Reyners/Белгия*, по дело 2/74, *Recueil*, стр. 631, точка 21, и Решение от 30 ноември 1995 г., *Gebhard/Consiglio degli Avvocati e Procuratori di Milano*, дело C-55/94, *Recueil*, стр. I-4165, точка 25).

25. По отношение на член 58 от Договора, разгледан отделно (втори въпрос), следва да се има предвид, че действието на тази разпоредба е да изравни, за целите на въвеждане в сила на главата относно правото на установяване, на дружества, учредени по правото на една държава-членка и които имат седалище, главно управление или основно място на извършване на стопанската дейност в Общността, с физическите лица, които са граждани на една от

държавите-членки, макар че дружествата с нестопанска цел са изключени от правата по тази глава (вж., Решение от 6 ноември 1984 г., Fearon/Ирландска, по дело 182/83, Recueil, стр. 3677, точка 8). Тъй като тази разпоредба само определя класа на лицата, към които се прилага правото на установяване, тя не може да забрани сама по себе си национални норми като разглежданите по главното дело.

26. По отношение на член 52 от Договора, разглеждан във връзка с член 58 от него (трети въпрос), следва да се има предвид, че правото на установяване, с които са свързани тези разпоредби, се предоставя както на физически лица, които са граждани на държава-членка, така и на юридически лица по смисъла на член 58. При спазване на предвидените изключения и условия, то позволява право на достъп до и упражняване на дейност като самостоятелно заето лице на територията на всяка друга държава-членка; създаване и ръководене на предприятия, както и създаване на представителства, клонове или дъщерни дружества (вж. Решение Gebhard, упоменато по-горе, точка 23).

27. При оценката на съвместимостта на условието за нестопанска цел с тези разпоредби на договора, следва на първо място да се вземе предвид, че, както Съдът вече е постановил (по дело 238/82, Recueil, стр. 523, точка 16), и Решение от 17 февруари 1993 г., Poucet и Pistre/AGF и Cancava, съединени дела C-159/91 и C-160/91, Recueil, стр. I-637, точка 6, правото на Общността не отнема правомощията на държавите-членки да организират своите системи за социално осигуряване.

28. Следва да бъде отбелязано, че условието за нестопанска цел, посочено в член 18, параграф 3, буква а) от Закона от 1980 г. съставлява част от системата за социално подпомагане, създадена със Закона от 1986 г., които цели по-специално да насърчава и защитава здравето на населението чрез социални и медицински услуги и да функционира в интересите на зависимите лица, които нямат семейство или чиито семейства не са в състояние да се грижат за тях, чрез осъществяване или насърчаване на тяхното връщане в подходящи семейства или среда в общността.

29. От представените пред Съда документи е видно, че тази система на социално подпомагане, чието прилагане по принцип е поверено на публични органи, се основава на принципа на солидарността, което се изразява във факта, че тя е предназначена за приоритетно подпомагане на тези, които са в нужда поради недостатъчни семейни доходи, пълна или частична липса на независимост, или риск от маргинализация, като единствено след това, в границите, наложени от капацитета на заведенията и наличните средства, да подпомагат други лица, които обаче са длъжни да поемат разходите за това в степен, пропорционална на техните финансови средства, в съответствие с таблица, определена на основата на семейния доход.

30. Съгласно Закона от 1986 г., частните организации, които отговарят на изискванията, определени в член 18, параграф 3 от Закона от 1980 г., по-специално условието за нестопанска цел, и на които е разрешено да сключват договори, допринасят за управлението на описаната система за социално подпомагане, която определя качеството на предоставяните услуги на

получателите на подпомагането и степента, в която разходите за услугите, предоставяни от такива организации подлежат на възстановяване.

31. Според италианското правителство, било е прието, че прилагането на условието за нестопанска цел представлява най-логичният подход с оглед на изключително социалните цели на въпросната система в този случай. Направеният избор по отношение на условията на организацията и представянето на подпомагане от частни оператори с нестопанска цел не е повлияно от необходимостта от извличане на печалба от предоставянето на услугите, колкото да им бъде позволено да изпълняват приоритетно социалните цели.

32. В това отношение следва да бъде посочено, че при настоящото състояние на правото на Общността, държава-членка може, при упражняване на правомощията, които тя е запазила по отношение на организиране на социално-осигурителната си система, да прецени, че система за социално подпомагане от вида на разглежданата по главното дело, неизбежно налага с цел постигане на целите, че допускането на частни оператори до такава система като доставчици на социални услуги да бъде подчинено на условието, те да бъдат с нестопанска цел.

33. Освен това, фактът, че е невъзможно търговските дружества да участват автоматично в управлението на задължителна система за социално подпомагане на държава-членка чрез сключване на договор, който да им позволява възстановяване от публичните власти на разходите за предоставяне на социални услуги с медицински характер, не поставя търговските дружества от други държави-членки в по-неблагоприятно фактическо или правно положение в сравнение с търговските дружества от държавата-членка, в която те са установени.

34. С оглед на изложеното по-горе, условието за нестопанска цел не може да бъде считано за противоречащо на членове 52 и 58 от Договора.

35. Следователно отговорът на втория и третия въпроси следва да бъде, че членове 52 и 58 от Договора не забраняват на държава-членка да разреши само на частни оператори с нестопанска цел да участват в управлението на системата си за социално подпомагане чрез сключване на договори, които да им позволят възстановяване от публичните власти на разходите за предоставяне на социални услуги с медицински характер.

Член 59 от Договора (четвърти въпрос)

36. Ищците по главното дело твърдят, че, като са се установили в Италия, те предоставят от тази държава, в домовете си за стари хора, услуги, които състоят основно в настаняване на бенефициенти, установени в други държави-членки. Предвид трансграничния характер на тези услуги, те твърдят, че те имат право да се позовават на разпоредбите на договора относно предоставянето на услуги за оспорване на въпросните норми.

37. В това отношение следва да се има предвид, че правото за свободно предоставяне на услуги може да бъде противопоставено от предприятие срещу държавата, в която то е установено, ако услугите се предоставят за лица, установени в друга държава-членка (Решение от 17 май 1994 г., *Corsica Ferries*, по дело C-18/93, *Recueil*, стр. I-1783, точка 30; Решение от 14 юли 1994 г., *Peralta*, по дело C-379/92, *Recueil*, стр. I-3453, точка 40; и Решение от 10 май 1995 г., *Alpine Investments*, по дело C-384/93, *Recueil*, стр. I-1141, точка 30).

38. От друга страна, същите тези разпоредби не се отнасят до положение, при което гражданин на държава-членка отива на територията на друга държава-членка и основно се установява там с цел получаване на услуги за неопределен срок (вж. Решение от 5 октомври 1988 г., *Steymann/Staatssecretaris van Justitie*, по дело 196/87, *Recueil*, стр. 6159, точка 17). Тези разпоредби не могат да бъдат приложени към дейности, които се ограничават във всички отношения в рамките на една държава-членка (Решение от 18 март 1980 г., *Procureur du Roi/Debaue* и други, по дело 52/79, *Recueil*, стр. 833, точка 9, и Решение от 23 април 1991 г., *Höfner and Elser*, дело C-41/90, *Recueil*, стр. I-1979, точка 37).

39. В настоящия случа, гражданите от други държави-членки, които отиват в Италия, за да останат в домовете на ищите, правят това с цел да ползват постоянно или за неопределен срок услугите, предоставяни в тези домове. Както е видно от представените пред Съда документи, ищите предлагат настаняване на обитатели предимно на такава основа.

40. Следователно отговорът на четвъртия въпрос следва да бъде, че член 59 от Договора не обхваща положението на дружество, което, като се е установило в една държава-членка с цел управление на домове за стари хора там, предоставя услуги на обитатели, които за тази цел, пребивават в тези домове постоянно или за неопределен срок.

Член 3, буква ж) и членове 5, 85, 86 и 90 от Договора (пети въпрос)

41. Следва да се има предвид, че сами по себе си, членове 85 и 86 от Договора се отнасят единствено до поведение на предприятия, а не до закони или подзаконовни нормативни актове, приети от държавите-членки. Независимо от това, трайна съдебна практика е, че членове 85 и 86, разглеждани във връзка с член 5 от Договора, изискват държавите-членки да се въздържат от въвеждане или запазване в сила на мерки, дори със законодателен или регулативен характер, които могат да обезсилят правилата на конкуренцията, приложими към предприятията (вж., по-специално, Решение от 5 октомври 1995 г., *Centro Servizi Spediporto/Spedizione Marittima del Golfo*, по дело C-96/94, *Recueil*, стр. I-2883, точка 20, и Решение от 17 октомври 1995 г., *DIP и други/Comune di Bassano del Grappa и Comune di Chioggia*, по съединени дела C-140/94, C-141/94 и C-142/94 *Recueil*, стр. I-3257, точка 14).

42. Съдът на ЕО вече е постановил, че членове 5 и 85 са нарушени, когато държава-членка изисква или насърчава приемането на споразумения, решения или съгласувани практики, които противоречат на член 85, или засилва тяхното действие, или когато тя отнема законодателния характер на своите норми, като предоставя на частни икономически оператори отговорността да вземат

решения, засягащи икономическата сфера (Решение упоменато Centro Servizi Spediporto, точка 21, и DIP и други, точка 15).

43. В настоящия случай, нищо в документите, представени пред Съда, не подкрепя заключението, че въпросните норми са изисквали или насърчавали приемането на такива споразумения, решения или съгласувани практики от предприятията, на които е разрешено да встъпват в договорни отношения с USSL, или са засилвали тяхното действие. Освен това, няма доказателства за това, че, що се отнася до тези норми, публичните власти са делегирали свои правомощия на частни икономически оператори.

44. По отношение на член 3, буква ж) и членове 5 и 86 от Договора, те биха могли да бъдат приложени към норми, разглеждани по главното дело, ако беше доказано, че такива норми поставят предприятие в положение на икономическо господство, което му позволява да не допуска ефективна конкуренция на съответния пазар като го поставя в положение да се държи в значителна степен независимо от своите конкуренти, от своите клиенти и, в крайна сметка, от потребителите (Решение упоменато Centro Servizi Spediporto, в точка 31, и DIP и други, точка 24).

45. Съдът е постановил, че член 86 от Договора забранява злоупотребяващи практики в резултат на възползване от страна на едно или повече предприятия от господстващо положение на общия пазар или на значителна част от него, доколкото тези практики могат да засегнат търговията между държавите-членки (Решение от 27 април 1994 г., *Almeo* и други, по дело C-393/92, *Recueil*, стр. I-1477, точка 40).

46. За да е налице колективно господстващо положение, предприятията в групата трябва да са свързани в достатъчна степен помежду си, за да приемат еднакво поведение на пазара (*Almeo* и други, упоменато по-горе, точка 42).

47. В настоящия случай, няма причина да се направи заключение, че националните норми, разглеждани по главното дело, които определят за сключването на договори с USSL, предоставящи право на възстановяване на разходите за предоставяне на социални услуги с медицински характер, условие частният оператор да бъде с нестопанска цел, поставят отделните предприятия, на които е разрешено да сключат договорни отношения, в господстващо положение или да създадат достатъчно силни връзки между тях, което да доведе до колективно господстващо положение.

48. При тези обстоятелства, член 86, разглеждан във връзка с член 90 от Договора, също така не може да бъде приложен.

49. От изложеното по-горе следва, че членове 85 и 86, разглеждани във връзка с член 3, буква ж) и членове 5 и 90 от Договора, не се прилагат към национални норми, които позволяват само на частни оператори с нестопанска цел да участват в управлението на система за социално подпомагане чрез сключване на договори, които им позволяват възстановяване от публичните власти на разходите за предоставяне на социални услуги с медицински характер.

По съдебните разноски

50. Разноските, направени от италианското и нидерландското правителство и от Комисията, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. Доколкото това производство, що се отнася до страните по главното дело, по своята същност е стъпка по висящото пред националния съд дело, решението относно разноските е въпрос, който следва да бъде решен от този съд.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени пред него от Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia, с Определение от 2 март 1995 г., реши:

1. Правото на Общността, и по-специално член 190 от Договора, не определя условия относно излагането на мотиви на национални норми с общ обхват, които попадат в приложното поле на правото на Общността.

2. Членове 52 и 58 от Договора ЕО не забраняват на държава-членка да разреши само на частни оператори с нестопанска цел да участват в управлението на системата си за социално подпомагане чрез сключване на договори, които да им позволят възстановяване от публичните власти на разходите за предоставяне на социални услуги с медицински характер.

3. Член 59 от Договора не обхваща положението на дружество, което, като се е установило в една държава-членка с цел управление на домове за стари хора там, предоставя услуги на обитатели, които за тази цел, пребивават в тези домове постоянно или за неопределен срок.

4. Членове 85 и 86, разглеждани във връзка с членове 3, буква ж) и членове 5 и 90 от Договора, не се прилагат към национални норми, които позволяват само на частни оператори с нестопанска цел да участват в управлението на система за социално подпомагане чрез сключване на договори, които им позволяват възстановяване от публичните власти на разходите за предоставяне на социални услуги с медицински характер.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 17 юни 1997 година.

Подписи